

TOZD izvajala program zdravstvenega varstva za uporabnike več občinskih skupnosti. IS predlaga, da poslovodni delavci in strokovne službe pripravijo kriterije in merila organiziranja TOZD in ustrezne izračune ter argumentirane obzornosti, v pripravi morebitne reorganizacije, kar je osnova za razpravo uporabnikov in izvajalcev pri odločanju v skupščini SIS za zdravstvo.

Nosilec: odgovorni delavci in člani KPO v TOZD in DO
Rok: do konca novembra

2. IS ocenjuje, da smo v občini v kadrovskem pogledu na področju zdravstvenega varstva dosegli zadovoljivo kvalifikacijsko strukturo in število zdravnikov in zdravstvenih delavcev, kar omogoča primeren nivo izvajanja dejavnosti. Predlagamo, da se v okviru DO in TOZD dogovorijo o enotnejših oblikah organiziranja strokovnega izpopolnjevanja zaposlenih in to praviloma izven rednega delovnega časa.

Nosilec: člani KPO v TOZD
Rok: konec novembra

3. Ugotavljamo, da dogovorjena izhodišča, osnove in merila za oblikovanje sredstev za zdravstveno varstvo še niso postala v praksi v dovoljni meri realna osnova in nadomestilo za opravljeno delo. Na osnovi rezultatov poslovanja ugotavljamo razkorak med nivojem zdravstvenega varstva, ki se zagotavlja uporabnikom in sredstvi, ki se združujejo v ta namen. V praksi se te razlike kažejo na ta način, da zdravstvena skupnost ni v stanju, da bi TOZD poravnala vse finančne obveznosti za opravljene in fakturirane storitve.

IS predlaga, da izvajalci pripravijo programe, ki odgovarjajo dejanskim potrebam delovnih ljudi in občanov v občini in so usklajeni z dohodkovnimi možnostmi združenega dela, kar pomeni, da morajo biti opravljene storitve izvajalcev po tako dogovorjeni ceni tudi plačane in da se določene zahteve uporabnikov, ki presegajo vrednost programa financirajo v neposredni svobodni menjavi dela.

Nosilec: strokovna služba in odgovorni delavci v TOZD in DO ZD Ljubljana
Rok: konec novembra 1982

4. IS ocenjuje, da je razvoj zdravstvenega varstva v občini res odvisen od materialnih možnosti združenega dela, toda marsikaj bi se dalo spremeniti in popraviti, če bi zdravstvena organizacija združenega dela izkoristila vse notranje rezerve in se čvrsteje samoupravno, dohodkovno in strokovno povezovala v DO, še bolje organizirala delo in izrabo rednega delovnega časa, dosledno izpeljala delitev dela med TOZD, uveljavila ukrepe na področju racionalizacije poslovanja, funkcionalnega povezovanja, boljšega izkoriščanja materialnih sredstev, opreme in kadrov, zmanjšala delež administrativnih del in povečala uporabo avtomatske obdelave podatkov v zdravstvu. Za pripravo in dosledno izpeljavo ustreznih ukrepov na tem področju so odgovorni poslovodni delavci.

Nosilec: člani KPO v TOZD in DO ZD Ljubljana
Rok: do konca leta 1982

5. IS predlaga, da se v skladu z 2. točko sklepov (18. 3. 1981) prouči sedanja vloga, sestava in delovanje KPO na nivoju TOZD, pri opravljanju poslovodnih funkcij in opravljanju osnovnih del in nalog v zdravstvu. IS meni, da je potrebno vprašanje organiziranosti poslovodnega organa na nivoju TOZD razreševati tudi bolj enotno v DO kot celoti.

Nosilec: odgovorni delavci v OZD in ustrezni organi v občini
Rok: do konca leta 1982

6. Zdravstvena skupnost naj na poglobljen način preverja, ali je sprejet program zdravstvenega varstva, ki ga oblikujejo izvajalci, ustrezen, ali so cene za posamezne storitve primerne in kakšni so normativi in standardi. Tako moramo v SIS zamenjati razpravo o indeksiranju sredstev za posamezne namene z dialogom med uporabniki in izvajalci o resnični vsebini zdravstvenih programov in sredstvih, ki so potrebna za njihovo izpeljavo. To je tudi primerna osnova za učinkovitejšo uveljavljanje NSMD. S tem se bo tudi okreplila vloga zdravstvene skupnosti, ki mora postati mesto za obravnavanje in ugotavljanje celovitih potreb po zdravstvenem varstvu v skladu z dohodkovnimi možnostmi združenega dela.

Nosilec: odgovorni funkcionarji v SIS in OZD ZD Ljubljana
Rok: vsaj dvakrat letno

7. OZD v občini, ki imajo svoje obratne ambulante, različno prispevajo za boljše zdravljenje svojih delavcev. Preventivna dela osnovnega zdravstvenega varstva v obratnih ambulantah plačajo OZD same, neenotno pa je rešeno plačevanje programa kurativnega zdravljenja. Znesek, ki ga prispevajo h kurativi občinska zdravstvena skupnost za posamezne OZD, je dokaj različen. Zato je potrebno uveljaviti enotne kriterije in merila za NSMD, ki bo zagotavljala enakopraven položaj vsem DO, ki imajo obratne ambulante. Tako morajo zdravstvene skupnosti priznati in plačati obratnim ambulantam oziroma DO ves tisti del kurativnega zdravljenja, ki je dogovorjen po normativih v skupnostih ZV in po drugi strani morajo OZD poravnati svoje neplačane obveznosti do TOZD ZD Ljubljana.

Nosilec: člani KPO v TOZD zdravstvo in v OZD, kjer so obratne ambulante
Rok: do konca septembra 1982

8. IS ugotavlja, da DO in TOZD podpirajo gradnjo ZD v Medvodah iz programa samopriskupka III v velikosti kot je opredeljena v sprejetem programu samopriskupka III. V zvezi z izgradnjo ZD v Medvodah IS predlaga, da v skladu z dogovorom poslovodnih organov TOZD in DO ZD Ljubljana dne 28. 7. 1982 le-ti pripravijo dokončno analizo o prostorskih kapacitetah ZD Ljubljana kot celote in predlog bodoče uporabe teh prostorov, kar bi obravnavali v ustreznih organih na nivoju občine, KS in v OZD.

Koordinator aktivnosti: Izvršni odbor za izvedbo programa samopriskupka III pri Sob. Ljubljana-Šiška
Rok: do konca novembra 1982

9. Izvršni svet predlaga Zboru uporabnikov SIS za zdravstvo, da se opredeli do usmeritev, ki jih predlagajo izvajalci in pri realizaciji le-teh upošteva materialno ekonomske možnosti.

Nosilec: SIS za zdravstvo
Rok: september 1982

Ljubljana, 23. VIII. 1982

Izvršni svet

OBČINA LJUBLJANA—ŠIŠKA
SEKRETARIAT ZA OBČO UPRAVO

INFORMACIJA o uresničevanju zakona o pravni pomoči — stanje in predlogi za nudenje pravne pomoči v občini

UVOD

Pravna pomoč ima odgovorno mesto in vlogo v naši samoupravni družbi, zato se morajo pri njenem organiziranju angažirati vsi odgovorni družbeni subjekti. Novi zakon, ki ga je sprejela Skupščina SR Slovenije leta 1979 (Ur. list SRS, št. 23/79) opredeljuje pravno pomoč na novo v skladu z ustavno preobrazbo pravosodnega sistema in razvojem naših samoupravnih družbenih odnosov. Kot dejavnost posebnega družbenega pomena mora pravna pomoč prispevati k učinkovitejšemu in kvalitetnejšemu zagotavljanju varstva ustavnosti in zakonitosti in s tem k uresničevanju z ustavo in zakonom določenih družbenoekonomskih ter političnih odnosov ter k varstvu svoboščin, pravic človeka in občana, samoupravljanja, družbene lastnine, samoupravnih in drugih pravic organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Zakon daje predvsem občini kot temeljni samoupravni in družbenopolitični skupnosti funkcijo pobudnika in pospeševalca, obenem pa tudi organizatorja pri zagotavljanju pravne pomoči na svojem območju. Poleg občine so temeljne nosilce pravne pomoči tudi OZD, SIS in druge samoupravne organizacije in skupnosti, ki so dolžne zagotoviti delavcem in delovnim ljudem ustrezne pravne nasvete in jim sestavljati vloge, ko pred samoupravnimi organi svojih organizacij in skupnosti uveljavljajo svoje na podlagi dela pridobljene pravice.

Oblike pravne pomoči:

— SLUŽBE PRAVNE POMOČI, ki se lahko v skladu z zakonom o združenem delu oblikujejo kot delovne organizacije ali delovne skupnosti.

— DELOVNA SKUPNOST ODVETNIKOV, ki pa v praksi še ni zaživela, ker je delovanje take oblike pravne pomoči povezano z velikimi materialnimi stroški.

— ODVETNIKI POSAMEZNIKI, ki opravljajo odvetniško dejavnost z osebnim delom samostojno kot poklic.

— REDNA SODIŠČA, SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA in POSEBNA SODIŠČA, dajejo pravno pomoč v skladu s procesnimi predpisi in svojimi poslovniki.

— DRUŽBENI PRAVOBRANILEC SAMOUPRAVLJANJA daje pravno pomoč predvsem glede pridobivanja in delitve dohodka, delitve osebne dohodka in sredstev skupne porabe, stanovanjskih in delovnih razmerij ter kršitev družbene lastnine.

Republiška informacija o izvajanju zakona o pravni pomoči povzema naslednje ugotovitve:

Iz regijskih posvetov o zagotavljanju pravne pomoči izhaja, da stanje v nobeni občini ni povsem zadovoljivo. Potreba po pravni pomoči je v občinah prikazana zelo različno, kajti obstajajo občine, v katerih ni niti odvetnikov niti drugih subjektov, ki bi lahko nudili pravno pomoč, drugod pa deluje tudi po več odvetnikov posameznikov in drugih subjektov.

Izredno nezadovoljivo je stanje pri zagotavljanju pravne pomoči delavcem pri varstvu njihovih iz dela pridobljenih pravic predvsem v manjših OZD, pa tudi v večjih, kjer imajo zaposlene ustrezne strokovne delavce, dobijo delavci le začetno pravno pomoč in še to le tedaj, ko uveljavljajo svoje pravice pred organi znotraj OZD. Pri manjših OZD se pojavlja tudi problem nujenja pravne pomoči samim OZD, ki bi pomoč potrebovali predvsem pri sestavi svojih samoupravnih aktov, saj so le-ti zaradi svoje pomanjkljive vsebine pogosto vzrok sporov. Potrebo po organizirani pravni pomoči izražajo tudi SIS s področja družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje ter organizacije, ki imajo v teh skupnostih položaj izvajalcev.

Rešitev iz tega položaja predstavlja ustanovitev službe pravne pomoči kot delovne organizacije ter v povezovanju in sodelovanju občin med seboj, predvsem v okviru regije. Mnoge občine so že sprejele sklepe o skupni ustanovitvi službe pravne pomoči (obalno kraška, savinjska regija). Ustanovitev službe pravne pomoči za območje več občin ali regije je smotrno predvsem zato, ker v večini občin obseg ugotovljenih potreb po pravni pomoči ne dopušča ustanovitve službe pravne pomoči za območje ene same občine, pa tudi postopek za ustanovitev delovne organizacije po zakonu o združenem delu je zapleten. Kot vzrok, ki ovira nastanek službe pravne pomoči kot delovnih organizacij, se pojavlja poleg ostalih vzrokov (ki so podobni kot v Informaciji za občino Šiška) nepovezanost občin med seboj in zaprtost v občinske meje.

Iz zaključnih ugotovitev Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije lahko povzamemo, da razvoj pravne pomoči zaostaja za družbenimi potrebami, vendar pa je dosežanje uporaba zakona o pravni pomoči pokazala, da so zakonske rešitve ustrezne in da bo z doslednejšim izvajanjem zakona možno doseči izboljšanje na področju zagotavljanja pravne pomoči.

Pravna pomoč, ki jo dajejo sodišča, družbeni pravobranilci samoupravljanja, upravni organi in občinski sveti ZSSS, ne zadošča, ker dajejo le pravne nasvete in sestavljajo vloge.

Izboljšanje stanja vodi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v ustanavljanju služb pravne pomoči kot delovne organizacije, ki bi pokrivala potrebe po pravni pomoči z območja več občin oz. regij, ter z zagotavljanjem materialnih pogojev za ustanavljanje delovnih skupnosti odvetnikov. Do tega pa bi lahko prišlo le ob aktivnem

delovanju družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in drugih subjektov, ki so po zakonu odgovorni za zagotavljanje pogojev za razvoj pravne pomoči. Eden od vzrokov, da se zakon ne uresničuje, je še vedno v nerazumevanju vsebine in ciljev pravne pomoči in v premajhni družbeni aktivnosti na tem področju. Z načrtnim štipendiranjem pravnih kadrov je treba zagotoviti zadostno število primerno usposobljenih diplomiranih pravnikov (za delovanje službe pravne pomoči je potrebno, da delujeta v službi vsaj 2 delavca odvetnika).

Pravne službe pri delovnih skupnostih skupnih služb dajejo pravno pomoč neodvisno in samostojno samim OZD ter delavcem teh organizacij in torej delujejo v skladu s cilji zakona o pravni pomoči, zato je treba njihovo dejavnost spodbujati in podpirati.

IZVAJANJE ZAKONA V OBČINI ŠIŠKA

Dosedanje obravnavanje te problematike je pokazalo, da organiziranost, usposobljenost in učinkovitost pravne pomoči v SR Sloveniji in naši občini še vedno zaostaja za dejanskimi potrebami vsakdanje prakse, še zlasti pa za preobrazbo pravosodja po novih ustavnih rešitvah in za celotnim družbenim razvojem.

Stanje na področju pravne pomoči smo v občini Ljubljana-Šiška ugotovili z anketo, na katero se je odzvala več kot polovica anketiranih OZD, slabši pa je bil odziv SIS. Iz odgovorov ugotavljamo, da je v večjih OZD v naši občini zagotavljanje pravne pomoči zadovoljivo. Drugače pa je v manjših OZD, SIS na področju družbenih dejavnosti in v KS, kjer si morajo delovni ljudje in občani še vedno poiskati pravno pomoč zunaj svoje organizacije oz. skupnosti. Pravno pomoč nudijo delavcem; pa tudi sami OZD pravne službe kot notranje organizacijske enote v okviru DSSS, ki so v večjih OZD tudi ustrezno kadrovsko močne (pravniki in diplomirani pravniki). V manjših OZD, kjer nimajo pravnih služb, pa si pomagajo z odvetniki, angažiranimi na podlagi pogodbe o delu ali pa si delavci iščejo pravno pomoč zunaj svojih organizacij.

Pravna pomoč v OZD

Pravna pomoč za same OZD je celovita, saj pravne službe poleg nasvetov pri pripravljanju pogodb, sestavljanju samoupravnih splošnih aktov in pri samoupravnih odločitvah tudi zastopajo svojo organizacijo pred sodiščem združenega dela. Ožji pa je obseg pravne pomoči za delavce, saj se omejuje predvsem na dajanje brezplačnih pravnih nasvetov in sestavljanje vlog, ko pred svojimi samoupravnimi organi uveljavljajo svoje na podlagi dela pridobljene pravice. Takšna pomoč, ki jo lahko označimo kot minimalno v smislu 7. člena zakona, pa ne omogoča zastopanja delavcev pred sodišči združenega dela.

Zakon o pravni pomoči (čl. 31) dopušča možnost, da se v DO, ki imajo v svoji sestavi TOZD, v SOZD ter drugih oblikah združevanja OZD oblikujejo v skladu z zakonom o združenem delu službe pravne pomoči kot delovne skupnosti za organizirano izvajanje pravne pomoči. Kot je iz doslej povedanega razvidno, pa do oblikovanja takšnih delovnih skupnosti v naši občini še ni prišlo. Zanimivo je, da tudi v tistih večjih OZD, kjer izpolnjujejo vse potrebne zakonske pogoje, ni interesa za oblikovanje tako organiziranih služb pravne pomoči. Iz odgovorov na anketo ugotavljamo, da so vzroki, ki nasprotujejo ustanavljanju takih delovnih skupnosti, zlasti naslednji:

— nepoznavanje ciljev in vsebine nove ureditve pravne pomoči

— pomanjkanje diplomiranih pravnikov s pravosodnim izpitom

— pomanjkanje finančnih sredstev

— negotovost glede uspešnosti delovanja službe pravne pomoči zlasti v lokacijsko razbitih OZD in nepripravljenost prevzeti odgovornost

— zaostreni pogoji gospodarjenja ter omejitve zaposlovanja novih delavcev

— odpor proti ustanavljanju majhnih delovnih skupnosti.

V OZD sicer poudarjajo potrebo delavcev po celoviti pravni pomoči, menijo pa, da bi se morala oblikovati v okviru družbenopolitične skupnosti in da bi se nanjo lahko obračali tako delavci, ki so v sporu z drugimi delavci OZD in ki ostajajo v takih situacijah sedaj brez ustrezne pravne pomoči, kakor tudi drugi delavci. Taka služba bi

lahko nudila pravno pomoč tudi manjšim OZD, ki nimajo pravne službe, SIS in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim ter občanom.

Pravna pomoč v SIS

V SIS ocenjujejo, da je delavcem minimalna pravna pomoč sicer zagotovljena, odprto pa ostaja vprašanje zagotavljanja pravne pomoči samim SIS kot pravnim osebam, še zlasti za to, ker jih javna pravobranilstva od 1. 1. 1982 ne zastopajo več (Zakon o javnem pravobranilstvu, Ur. list SRS, št. 19/76, čl. 28). Praznino, ki je nastala pri zagotavljanju pravne pomoči, rešujejo v SIS s pravniki, ki so pri njih zaposleni in z odvetniki, angažiranimi na podlagi pogodbe o delu.

Pravna pomoč v KS

V naših KS delovnim ljudem in občanom ni zagotovljena pravna pomoč. Problem pravne pomoči je vsaj približno urejen v tistih KS, kjer v samoupravnih organih sodelujejo pravniki, ki odgovarjajo na vprašanja občanov in jim na ta način dajejo pravne nasvete. Praviloma pa občani v svojih KS niti ne iščejo pravne pomoči, ampak se raje obračajo na pravne službe v OZD, v katerih delajo ali pa na sodišča in odvetnike posameznike.

Vloga Zveze sindikatov

V skladu s procesom podružbljanja pravosodnega sistema ter vedno večjim interesom delavcev, da se sporna razmerja rešijo v okolju kjer nastajajo, dobiva tudi sindikat, kot družbenopolitična organizacija vse pomembnejšo vlogo na področju zagotavljanja pravne pomoči delavcem. Pri republiškem svetu ZSS deluje služba pravne pomoči (ni organizirana v smislu novega zakona), ki je namenjena predvsem delavcem, manj pa samim OZD, zato pri občinskem sindikalnem svetu menijo, da bi bilo treba oblikovati pravno pomoč na nivoju mestnega sveta ZSS, vendar šele potem, ko bo znano, kako se bo reorganizirala služba pravne pomoči pri republiškem svetu ZSS.

ZAKLJUCNE UGOTOVITVE

Da bi zagotovili potrebne storitve pravne pomoči delavcem pri uveljavljanju njihovih na podlagi dela pridobljenih pravic, OZD, SIS in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim pri urejanju samoupravnih razmerij ter občanom pri urejanju njihovih potreb in interesov, bi bilo potrebno:

da občinski sindikalni svet skupaj z ostalimi občinskimi sindikalnimi sveti ljubljanskih občin organizira službo pravne pomoči za nudenje pravne pomoči delavcem z območja mesta Ljubljane v delovnih sporih in za svetovanje OZD v spornih zadevah iz samoupravnih razmerij. Ta služba bi se lahko organizirala na nivoju mestnega sveta ZSS ali pa pri enem od občinskih svetov ZSS;

da se spodbuja oblikovanje služb pravne pomoči (kot delovnih skupnosti) v vseh večjih organizacijah združenega dela;

da organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti še vnaprej zagotavljajo delavcem in delovnim ljudem brezplačno pravno pomoč z dajanjem pravnih nasvetov in sestavljanjem vlog.

Dosedanje izvajanje zakona o pravni pomoči je pokazalo, da so zakonske rešitve ustrezne in da bo z doslednejšim in hitrejšim uresničevanjem zakona možno doseči izboljšanje stanja pri nujenju pravne pomoči. Prav tako je pravna pomoč nezadovoljiva zlasti na področju varstva samoupravnih in drugih iz dela pridobljenih pravic, nadalje pri urejanju samoupravnih razmerij manjših OZD, SIS s področja družbenih dejavnosti, KS in ne nazadnje pri uveljavljanju potreb in interesov delovnih ljudi in občanov.

PREDLOGI SKLEPOV IZVRŠNEGA SVETA:

Izvršni svet občine Ljubljana-Šiška je na svoji 18. seji dne 23. 8. 1982 obravnaval republiško informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči in stanje in predloge za nudenje pravne pomoči v občini Ljubljana-Šiška in predlaga skupščini, da podpre naslednje sklepe:

1. Podpira se predlog ukrepov IS Skupščine SR Slovenije v naslednji vsebini:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi spremljal razvoj pravne pomoči na vseh področjih ter dajal izvršnim svetom občinskih skupščin, Odvetniški zbornici Slovenije pobude in predloge za izboljšanje stanja pravne pomoči ter za hitrejšo in doslednejše uresničevanje zakona o pravni pomoči.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo priporočil izvršnim svetom občinskih skupščin, ki analizirajo in ocenijo stanje pravne pomoči še niso pripravili, da to storijo čimprej in jih predložijo v obravnavanje občinskimi skupščinam.

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo bo v skladu s svojo pristojnostjo spremljal zagotavljanje pravne pomoči in nadaljnje uresničevanje zakona, zlasti pa bo:

— dajal pobude in strokovne predloge za ustanovitev služb pravne pomoči v občinah, predlagal ukrepe za izboljšanje stanja ter dajal strokovno pomoč pri iskanju najbolj ustreznih rešitev,

— sodeloval z Zvezo sindikatov Slovenije v prizadevanju za izboljšanje stanja zagotavljanja pravne pomoči na področju varstva samoupravnih in drugih iz dela pridobljenih pravic delavcem in delovnim ljudem in v sodelovanju s SZDL spodbujal izboljševanje stanja na tem področju,

— v sodelovanju z Gospodarsko zbornico SR Slovenije spodbujal organiziranje služb pravne pomoči kot delovnih skupnosti, kakor tudi organiziranje posebnih pravnih služb v okviru delovnih skupnosti skupnih služb,

— skupaj s SZDL nadaljeval s posveti o zagotavljanju pravne pomoči še v tistih regijah, kjer posvetov še ni bilo (ljubljski, notranjski, zasavski, posavski, koroški in pomurski regiji),

— v sodelovanju z Odvetniško zbornico Slovenije in Pravno fakulteto v Ljubljani, v okviru Posebne izobraževalne skupnosti za družboslovje, urejal vprašanja v zvezi s specializacijo odvetnikov.

2. Izvršni svet ugotavlja, da so družbene potrebe po učinkoviti, kvalitetni in ustrezno organizirani pravni pomoči v občini še vedno nezadovoljivo pokrite, zato predlaga, da bo proučil možnosti organiziranja službe pravne pomoči kot DO v okviru občine ali v okviru ljubljanske regije.

3. Izvršni svet bo v okviru možnosti in v skladu z zakonom okreplil nudenje pravne pomoči občanom in drugim subjektom pri uveljavljanju njihovih pravic in obveznosti.

Izvršni svet

Povzetek predloga za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s tezami za osnutek zakona

UVOD

Za boljše razumevanje koncepta in vsebine republiškega zakona je treba pojasniti, da sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja tvorijo: zvezni zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, republiški zakon, samoupravni splošni akti pokojninske skupnosti ter sprejeti družbeni dogovori in samoupravni sporazumi. Sedanji sistem je v veljavi od leta 1973 dalje. Že kmalu po sprejetju nove ustave ureditve, še zlasti pa zakona o združenem delu, se je pristopilo k uskladitvi tega sistema z novim položajem delavca v združenem delu. V prvi fazi smo se omejili le na najnujnejše spremembe, ker so korenite vsebinske spremembe terjale bolj poglobljeno delo, še zlasti realizacija kategorije minulega dela v pokojninskem sistemu. Prav temu, kako to kategorijo uresničiti v

pokojninskem sistemu, je bila posvečena ustrezna pozornost. Ker je pokojninski sistem integralni del združenega dela, je prevladalo stališče, da mora biti ta kategorija razdelana in izpeljana v delitvenem sistemu, zato mora biti v danih pogojih osebni dohodek kot rezultat živega in minulega dela delavca merilo prispevka za oblikovanje materialnega položaja upokojenca.

Doslej je že bil sprejet — aprila 1982 zvezni zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ta zakon poleg temeljnih pravic ureja tudi osnove sistema ter temeljna načela. Pristop republiškega zakona je tak, da ne povzema določb zveznega zakona in da se ne krepi republiška regulativa na račun samoupravnega urejanja.

V novem zveznem zakonu je opredeljeno načelo minulega dela s tem, da so družbenoekonomski odnosi in dohodek podlaga pravic do pokojnine, ki je neodtujljiva materialna pravica, ki izvira iz minulega dela. V pogledu temeljnih pravic ni bistvenih sprememb. Te pravice so: pravica do starostne, invalidske in družinske pokojnine, pravica do prekvalifikacije ali dokvalifikacije in zaposlovanje delovnih invalidov z ustreznimi denarnimi nadomestili in pravica do denarnega nadomestila za telesno poškodbo (invalidnina). Zvezni zakon nadalje določa krog obvezno zavarovanih oseb za vso državo, enotne pogoje za pridobivanje pravice do pokojnine, pokojninsko dobo, pokojninsko osnovo, usklajevanje pokojnin, uveljavljanje in uživanje pravic, pravice borcev NOV ter vire finansiranja.

NOVOSTI V REPUBLIŠKEM ZAKONU

Krog zavarovancev

Spremembo republiškega zakona oziroma oblikovanje republiškega zakona terja ne le uskladitev z ustavo in zakonom o združenem delu, temveč tudi praksa izvajanja obstoječega sistema kot tudi temeljita revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov, na katero je še posebej opozorilo Ustavno sodišče SR Slovenije. Omejili se bomo le na najbolj bistvene novosti:

Starostno zavarovanje kmetov

Po novi ureditvi v prihodnje ne bi več imeli **ločenega, temveč enotno zavarovanje delavcev in kmetov**. Doslej smo imeli namreč dva sistema: pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev ter starostno zavarovanje kmetov. Sedanje značilnosti starostnega zavarovanja kmetov so: minimalni krog zavarovancev, načelo ena kmetija — ena pokojnina ter solidarnost združenega dela v pokrivanju izdatkov tega zavarovanja in možnost uvedbe razširjenega zavarovanja na principu samofinansiranja kmetov, ki pa v praksi ni zažvelo.

Nov republiški zakon naj bi uveljavil bistvene in najboljše spremembe prav v pogledu zavarovanja kmetov. Že po zveznem zakonu so **obvezno zavarovani vsi združeni kmetje**. Po novi republiški ureditvi pa naj bi bili obvezno zavarovani **vsii kmetje, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, ne glede na ustvarjeni dohodek**. Osnova za plačilo prispevkov za združene kmete naj bi bil praviloma osebni dohodek v skladu s predpisi o davkih občanov, za nezdružene kmete in tiste združene, kjer se osebni dohodek ne bo ugotavljal, pa bo SPIZ določila zavarovalne osnove, da bo prispevek zmoget vsak kmet v skladu s svojo ekonomsko močjo. Od individualne odločitve posameznega kmeta za višjo ali nižjo zavarovalno osnovo bo tudi odvisen obseg njegovih pravic. Za uživalce starostne pokojnine pa bo treba še za naprej zagotoviti veljavnost sedanjega sistema (v predhodnih določbah zakona), to je uživanje starostne pokojnine na približno sedanjih ravni. Jasna družbena odločitev bo potrebna tudi za kmete — zavarovance nad 60 let starosti, bodisi da se vključijo v delavsko zavarovanje s tem, da se jim omogoči uveljavitev pravice do pokojnine pri 65 letih ali pa ostanejo v krogu tako imenovanih kmečkih zavarovancev. Ker starostno zavarovanje kmetov traja že skoraj 10 let, bo treba zakonsko opredeliti, da se zavarovancem obdobje starostnega zavarovanja kmetov, za katero so plačani prispevki, šteje v pokojninsko dobo.

Kar zadeva zavarovance kmete se predvidevajo **razlike v pogledu obsega pravic**. Doslej je bila kmetom priznana pravica do starostne pokojnine. Po novem naj bi bila **združenim kmetom** (status je opredeljen v zakonu o združenju kmetov) zagotovljena enaka raven pravic kot

delavcem, drugim kmetom pa poleg pravice do osebne pokojnine le še pravica do invalidske pokojnine in družinske pokojnine. Glede **finansiranja** je novost v tem, naj bi posebni prispevek za pokojninsko zavarovanje kmetov plačevali tudi vsi tisti, ki posedujejo kmečko zemljo oziroma na kakršni koli način pridobivajo dohodek iz kmetijstva, tudi polkmetje. Tudi v bodoče naj bi zadržali že obstoječi prispevek obračuna v zvezi s prenosom kmetijskega zemljišča na nekmete, ki ne bi več bili v višini trikratnega katastrskega dohodka, temveč v večjem znesku.

Temeljno vodilo za takšno ureditev je, naj bi se v bodoče ne širile pravice iz starostnega zavarovanja na podlagi povečanih solidarnostnih prispevkov združenega dela, temveč naj bi si tudi kmetje, še zlasti na podlagi pospeševanja združevanja dela in sredstev, zagotavljali svojo socialno varnost na podlagi dela in ustvarjenega dohodka. V bodoče uživalci kmečkih pokojnin ne bi več plačevali prispevkov za zavarovanje.

Osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost

Tem zavarovancem se zagotavlja enak položaj in v osnovi enake pravice in dolžnosti kot delavcem v združenem delu in so obvezno zavarovane. Za pridobitev lastnosti zavarovanca bodo določeni enotni kriteriji in postopki za ugotavljanje te lastnosti. V bodoče naj ne bi bilo več zavarovalnih osnov po razredih, ker je osnova za obračunavanje in plačevanje prispevkov osebni dohodek, osnova za odmero pravic pa osebni dohodek, zmanjšan za obveznosti, ki se plačujejo iz osebnega dohodka. Osnova za plačevanje prispevkov in odmero pravic pa ne more biti nižja od zneska ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov. Le izjemoma naj bi osnovo določila SPIZ. V bodoče naj bi tudi ti zavarovanci imeli pravico do varstvenega dodatka, po novi ureditvi pa bi imeli tudi možnost dokupa let pokojninske dobe na podlagi naknadnega plačila prispevkov za čas pred uvedbo obveznega zavarovanja, to je pred letom 1965.

Po novi ureditvi naj bi bili zavarovani tudi **vrhunski športniki, neprofesionalci**, ki bi lahko tudi dokupili leta iz tega naslova po letu 1945.

Invalidsko zavarovanje

Bistvena novost v primerjavi s sedanjo ureditvijo je v tem, da bo v skladu s zveznim zakonom v prihodnje riziko v zvezi z zmanjšanjem delovne zmožnosti ter prevencijo invalidnosti prevzela TOZD, v okviru pokojninske skupnosti naj bi ostala le pravica do invalidske pokojnine. Pravice v zvezi z zmanjšanjem delovne zmožnosti naj bi v okviru skupnosti uresničevali le združeni kmetje in osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost, le izjemoma pa tudi tisti delavci, ki iz objektivnih razlogov ne bi mogli teh pravic uveljaviti v združenem delu. To pa seveda pomeni tudi prerazporeditev bremena oziroma združeno delo za uresničevanje teh pravic ne bi več v celoti odvajalo sredstev skupnosti. Predlagane rešitve, ki v bistvu izhajajo že iz zakona o združenem delu ter delovne zakonodaje, naj bi še v večji meri vzpodbudile združeno delo za prevencijo invalidnosti ter pravočasno premeščanje delavcev iz težjega in zdravju škodljivega delovnega okolja.

Glede denarnih nadomestil zavarovancev s preostalo delovno zmožnostjo bi zakon določal le vrsto denarnih nadomestil ter temeljna načela za določanje višine nadomestil z namenom, da se delovnim invalidom — zaposlenim zagotovi enak materialni položaj, medtem ko bodo podrobneje ta vprašanja morale urediti v svojih samoupravnih aktih OZD, za nezaposlene delovne invalide in druge, ki bodo uveljavljali pravico v skupnosti, pa bo to uredila pokojninska skupnost. V novi zakonodaji naj bi bila tudi določila o uživanju in izgubi pravic delovnih invalidov s poudarkom na omejevanju uživanja in prenehanja pravice, kar naj bi prispevalo k bolj odgovornemu obnašanju delavcev glede nastopa prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije oziroma čimprejšnje zaposlitve na drugem delu.

Pridobitev in odmera pravic

Pri odmeri starostne pokojnine je novost le glede **delavci**, ki se odločijo za upokojitve tako kot moški delavci po dopolnitvi dobe 40 let, da lahko uveljavijo povišanje pokojnine za 1% (največ je 5%) šele po dopolnitvi omejenjene dobe. Gre za izenačitev delavke z delavcem v pogledu dela in pravic iz pokojninskega zavarovanja.

Sicer pa je zvezni zakon ohranil sedanjo ureditev glede pogojev za pridobitev pravice delavk, da lahko pri 5 let krajši dobi in 5 let nižji starosti gredo v pokoj, torej od delavke bo odvisno, ali bo hotela delati dalj kot 35 let ali ne, za pridobitev pravice do polne pokojnine.

Novost je tudi **zajamčena pokojnina** v višini, ki jo določi skupnost in ne more biti nižja od zneska ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov v skladu z zakonom. Pravico do te pokojnine bi imeli zavarovanci s polno pokojninsko dobo ne glede na premoženjsko stanje, še vedno pa bi ohranili za ostale, z nepolno pokojninsko dobo, institut varstvenega dodatka, ki je odvisen od premoženjskega cenzusa in dolžine pokojninske dobe.

Pravico do zajamčene pokojnine ne bi imeli kmetje oziroma po varianti tudi drugi zavarovanci, ki bi jim bila pokojnina odmerjena na podlagi zavarovalnih osnov.

Glede na nov zvezni zakon naj bi republiški zakon uredil **instit ut predčasne pokojnine**. Zakon tako možnost uvaja, pokojninska skupnost pa naj bi določila odstotek zmanjšanja pokojnine za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj pred dopolnitvijo starosti 60 let (moški) oziroma 55 let (ženske) ter ob dopolnitvi najmanj 35 oziroma 30 let pokojninske dobe.

Kar zadeva pogojev za pridobitev in odmero **družinske pokojnine** naj bi po novi ureditvi vdova pridobila pravico z dopolnitvijo starosti 50 let (doslej 45), vdovec pa 55 let (doslej 60 let). To pomeni omilitev pogojev za vdovca oziroma zaostritev za vdovo, variantno pa se predlaga doseganja ureditev samo za vdovo — enako za roditelje.

Novost je tudi pri **družinski pokojnini za otroka**, ki izgubi oba roditelja. Poleg družinske pokojnine po enem roditelju naj bi dobil tudi del po drugem v odstotku od osnove za odmero družinske pokojnine, ki bi ga določila skupnost odvisno od števila otrok.

Posebej naj opozorimo na izenačitev **izvenzakonske skupnosti** z zakonsko skupnostjo glede pridobitev pravice do družinske pokojnine. Obstoj izvenzakonske skupnosti bo treba dokazati s sodno odločbo.

Usklajevanje pokojnin: Obvezno se usklajujejo glede na porast nominalnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih na območju republike, lahko pa tudi po rasti družbene produktivnosti dela na območju republike. Višino, način in roke usklajevanja določi skupnost.

Uživanje in izguba pravic

Za čas služenja vojaškega roka v JLA pravica do družinske pokojnine miruje in se družinska pokojnina ne izplačuje. Prav tako se pokojnina ne bi izplačevala za čas, ko se po dopolnitvi polne pokojninske dobe zaposlijo in pokojninsko zavarujejo pri tujem delodajalcu v tujini. Upošteva jo zvezni zakon, ki določa izplačevanje pokojninskih prejemkov za nazaj vsem, ki se bodo upokojili po 1. 1. 1983, bo način izplačevanja uredila pokojninska skupnost.

Pokojninska doba

Posebej naj opozorimo na štetje služenja vojaškega roka v JLA po 15. 5. 1945 nad 24 mesecev v pokojninsko dobo (po varianti nad 15 mesecev). Delo v kmečkih delovnih zadruzah v obdobju od 15. 5. 1945 do konca decembra 1959 naj bi se v prihodnje štelo ne kot posebna doba, temveč kot zavarovalna doba in s tem določenim zavarovancem omogočila uveljavitev pravic.

Povzetek predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku

UVOD

Krajevni samoprispevek sta do leta 1973 urejala temeljni in republiški zakon o prispevkih in davkih občanov. V

letu 1973 je bil sprejet zakon o samoprispevku kot prvi republiški zakon, ki v celoti ureja postopek in sistem plačevanja samoprispevka, specifične oblike prispevanja sredstev delovnih ljudi in občanov za ustvarjanje in izboljšanje pogojev za zadovoljevanje potreb občanov v krajevni skupnosti in občini.

Z ozirom na to, da je bil zakon sprejet pred novo ustavo, ni mogel biti v celoti usklajen z ustavnimi načeli o krajevni skupnosti, hkrati pa tudi ni usklajen z novimi predpisi o družbenem planiranju, zaradi česar uvajanje samoprispevkov premalo temelji na programih in razvojnih planih krajevnih skupnosti. Zaradi neusklajene zakonske ureditve, kakor tudi zaradi pomanjkljivosti nekaterih določb je v praksi prihajalo do številnih problemov, zlasti v zvezi z določanjem konkretnih osnov za samoprispevek, z opredelitvijo zavezanca samoprispevka ter z odločanjem o uvedbi samoprispevka.

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona naj bi te pomanjkljivosti odpravile, hkrati pa naj bi uredile nekatera v veljavnem zakonu nerešena in nejasno rešena vprašanja.

NOVOSTI V PREDLAGANEM ZAKONU

1. Predlog za izdajo zakona uvaja **obvezno upoštevanje razvojnih planov krajevnih skupnosti**. Samoupravni sporazum o temeljih plana oziroma plan krajevnih skupnosti za ustrezno srednjeročno obdobje naj bi bila izhodišče pri uvajanju samoprispevka. Hkrati morajo biti s planom krajevnih skupnosti zagotovljena tudi sredstva za izvajanje ustrezne dejavnosti.

2. Po novi ureditvi zakona se samoprispevek lahko uvaja **samo za območje krajevnih skupnosti ali njenega dela**, ne pa tudi za območje občine, kakor to določa veljavna ureditev.

Predlagani variantni dodatek dopušča, da bi bila pristojnost za uvajanje samoprispevka izjemoma dana tudi občinskim skupščinam, v kolikor gre za financiranje objektov, ki so skupnega pomena za celotno občino oziroma njene občane.

3. Po veljavni zakonodaji **odločajo o uvedbi samoprispevka vsi polnoletni občani**, vpisani v imenik, poleg njih pa tudi vsi zaposleni.

Nova ureditev zakona poleg stare rešitve predlaga **dve varianti odločanja o uvedbi samoprispevka**. Po prvi varianti naj bi bila odločitev o uvedbi samoprispevka sprejeta, če bi zanjo na referendumu glasovalo več kot dve tretjini občanov, ki imajo po zakonu pravico glasovati na referendumu. Po drugi varianti naj bi o uvedbi samoprispevka glasovali samo tisti občani, ki naj bi tudi združevali sredstva oziroma delo za zadovoljevanje skupnih potreb.

4. Veljavni zakon ne vsebuje določb glede najvišjih obremenitev **predpisovanj samoprispevka**. Novi zakon dopušča, da se lahko določi zgornja meja možnih obremenitev s samoprispevkom na osnovi dogovora med krajevnimi skupnostmi, občinsko skupščino, občinsko konferenco SZDL in občinskim svetom zveze sindikatov.

5. Predlagani zakon določa **možne osnove**, od katerih se lahko v denarni obliki **predpiše samoprispevek**. To so v prvi vrsti osebni dohodek delavcev v združenem delu in vsi drugi dohodki delovnih ljudi in občanov, pa tudi nepremičnine, stroji in prevozna sredstva, če se s sredstvi samoprispevka gradijo komunalne naprave in objekti, s katerimi se izboljšujejo pogoji za uporabo nepremičnin oziroma drugih navedenih sredstev. Predlagana določba pomeni samo uzakonitev že ustaljene prakse.

6. Predlagani zakon določa, da se z aktom o uvedbi samoprispevka pooblasti pristojni organ krajevnih skupnosti, da v primeru, ko se samoprispevek uvaja za obdobje več let, vsako leto **valorizira vrednost nedennar-nega samoprispevka** (prevozi materiala itd.) v skladu z uradno ugotovljenim porastom cen v preteklem letu. Tega veljavni zakon ni določal.

7. Novi zakon predvideva, da se lahko za **samoprispevek zavežejo tudi občani**, ki posedujejo nepremičnine na področju, kjer je uveden samoprispevek, čeprav na tem področju nimajo stalnega prebivališča.

Ti zavezanci bi imeli pravico sodelovanja v celotnem pripravljalnem postopku za razpis referendumu in pravico osebnega izjavljanja z referendumom oziroma s podpisovanjem. Pravica občinskih skupščin, da v takih primerih razširijo obveznosti na omenjene občane, bi s tem prenehala.

8. Predlagani zakon izključuje od uvedbe plačevanja samoprispjevka tudi z zakonom zajamčeni letni znesek osebnega dohodka in dohodka iz kmetijstva, ki ne presegajo zneska minimalnih življenjskih stroškov ter pokojnine, ki ne presegajo mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, torej dohodka, s katerimi se zagotavlja minimalna socialna varnost.

9. Novi zakon precizira področja, na katerih delovni ljudje in občani lahko uvedejo samoprispjevke za izgradnjo objektov oz. za zadovoljevanje drugih skupnih potreb.

10. V skladu z veljavnim zakonom o prekrških novi zakon predvideva **zvišanje denarnih kazni**, določenih za kršitev posameznih določb zakona.

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA-SIŠKA

Komite za urejanje prostora

Trg prekomorskih brigad 1

Št.:

Ljubljana, dne

IZVRŠNI SVET, TU

ZADEVA: predlogi odlokov o sprejetju treh urbanističnih dokumentov.

Priloženi so:

— predlog odloka o sprejetju novelacije zazidalnega načrta za zazidalni otok ŠS 107/1 in ŠO 4/2 — Šentvid

— predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta za zazidalne otoke ŠS 111/1, ŠS 111/2, ŠO 8 in ŠR 17/2 Vižmarje pod klancem

— predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta za zazidalne otoke ŠS 112/1, ŠS 112/3 in ŠR 19 Vižmarje — Brod

z ustreznimi obrazložitvami.

Osnutki odlokov so bili obravnavani na julijski seji skupščine občine.

Komite za urejanje prostora predlaga Izvršnemu svetu sledeči

S K L E P: Izvršni svet posreduje skupščini občine v sprejem

1. predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta za zazidalni otok ŠS 107/1 in ŠO 4/2 — Šentvid

2. predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta za zazidalne otoke ŠS 111/1, ŠS 111/2, ŠO 8 in ŠR 17/2 Vižmarje pod klancem

3. predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta za zazidalne otoke ŠS 112/1, ŠS 112/3 in ŠR 19 Vižmarje — Brod.

**Predsednik
komiteja za urejanje prostora
Dare Poženel, dipl. ing. arh.**

Predlog

Na podlagi 3., 8. in 15. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67 in 27/72) ter 190. člena statuta občine Ljubljana-Siška (Uradni list SRS, št. 2/78 in 31/81) je skupščina občine Ljubljana-Siška na svoji seji zbora združenega dela dne in na svoji seji zbora krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK o sprejetju zazidalnega načrta za zazidalne otoke ŠS 111/1, ŠS 111/2, ŠO 8 in ŠR 17/2 Vižmarje pod klancem

1. člen

Sprejme se programski in tehnični del zazidalnega načrta za zazidalne otoke ŠS 111/1, ŠS 111/2, ŠO 8 in ŠR 17/2 Vižmarje pod klancem, izdelanem na ZIL, TOZD Urbanizem — LUZ, v mesecu marcu 1981, številka projekta 2656/III.

2. člen

Zazidalni načrt ureja stanovanjsko naselje na obeh straneh Tacenske ceste in je na jugu omejeno z ježo zgornje savske terase, na severu pa z daljnovodnim koridorjem.

3. člen

Zazidalni načrt vsebuje vse potrebne elemente, predpisane po 8. in 13. členu zakona o urbanističnem planiranju za postopek javne obravnave in sprejemanja.

4. člen

Zazidalni načrt je stalno na vpogled organom in organizacijam, skupnostim in drugim pri komiteju za urejanje prostora občine Ljubljana-Siška, ZIL, TOZD Urbanizem — LUZ in geodetski upravi skupščine mesta Ljubljane.

5. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka opravlja urbanistična inšpekcija pri upravi inšpekcijskih služb skupščine mesta Ljubljane.

6. člen

S pričetkom veljave tega odloka preneha veljavnost zazidalnega načrta za ŠS 111, Vižmarje 3 — pod klancem, sprejetega z "Odlokom o potrditvi urbanistične dokumentacije (Glasnik 29/66).

7. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SR Slovenije.

Številka:
Ljubljana, dne

**Predsednik skupščine
občine Ljubljana-Siška
Anka Tominšek, i.r.**

OBRAZLOŽITEV:

Območje, ki ga ureja zazidalni načrt, obsega predel med vodovodnimi rezervati, daljnovodnim koridorjem in zgornjo savsko teraso. Stanovanjske površine so večinoma pozidane, predvideva se dopolnilna gradnja z okoli 20 stanovanjskimi objekti. Družbene dejavnosti se odvijajo v sklopu novopredvidenega družbenega centra v zazidalnem otoku ŠO 8. Razvoj športnorekreacijskih dejavnosti se predvideva v sklopu igrišč osnovne šole. Zazidalni načrt predvideva ureditev prometnega sistema, gradnjo predpisanih zaklonišč in ureditev komunalnih priključkov.

Namen izdelave zazidalnega načrta je bil načrtovati ureditev komunalne in druge opreme območja ter predvideti možnost zazidljivosti nekaterih še nezazidanih zemljišč.

Osnutek odloka je bil obravnavan na julijski seji skupščine občine. Nanj ni bilo pripomb, zato Izvršni svet predlaga delegatom skupščine občine, naj sprejmejo predlog odloka.

Izvršni svet